

18 Decembrie 2006, nr. 117

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Hotărîrii Parlamentului privind modificarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției

(înregistrat în Parlament cu numărul 4526 din 27 Noiembrie 2006)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărîrea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Hotărîrii Parlamentului privind modificarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Centrul Național Anticorupție, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este hotărîre a Parlamentului, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Proiectul propune stabilirea unor noi acțiuni pentru realizarea Strategiei anticorupție, inclusiv perfecționarea cadrului legal intern, corelarea acestuia cu reglementările internaționale în materie.

Fundamentarea proiectului

4. Nota informativă a proiectului de act legislativ supus expertizei nu este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul nu respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

Proiectul nu este însoțit de o Notă informativă publică, care să conțină informații exhaustive despre implementarea Planului de acțiuni pentru anul 2006. Această evaluare se impune, inclusiv pentru analiza de către Parlament a eficienței implementării și pentru determinarea factorilor care generează impedimente, în scopul diminuării lor pe viitor.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă

6. Suficiența argumentării. Nota Informativă nu este dată publicității.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Lipsesc informații despre compatibilitate

8. Fundamentarea economico-financiară. Informația lipsește

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Implementarea adecvată a Planului de acțiuni poate avea un anumit impact anticorupție, acțiunile propuse fiind în măsură să contribuie la atingerea obiectivelor scontate, a scopurilor stabilite de Strategia națională anticorupție.

10. Prejudiciii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Obiecțiile privind formulările lingvistice nu sînt esențiale.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu stabilește atribuții ale autorităților publice, nici proceduri administrative noi sau alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	pct.1.2	Pct.1.2	Acțiunea preconizată nu este pe deplin corelată cu dispozițiile Legii nr.332-XVI din 10.11.2006 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (expertiza anticorupție).	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	Cuvîntul "normative" se va substitui prin textul "legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului".
2	Pct.1.7	Pct.1.7	Acțiunea de la pct.1.7 este expusă neclar: pe de o parte se propune "urgentarea definitivării" proiectului de lege privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice, iar termenul acordat pentru elaborare este de 7 luni. După elaborare va urma examinarea în cadrul guvernului, efectuarea expertizei comunitare, a Consiliului Europei, situație care va determina amînarea examinării și adoptării legii. În același timp, situația proiectului respectiv nu este pe deplin clară, anterior instituții naționale și internaționale au opinat că respectivul document poate aduce atingere drepturilor și libertăților fundamentale. De la sine am putea adăuga că reglementarea imperfectă sau promovarea abuzivă a unor norme ar putea afecta însăși sistemul serviciului public, criteriul meritelor și cunoștințelor profesionale fiind anulat prin aplicarea unor criterii subiective.	Coruptibilitate Stabilirea unor termene nejustificate	Revizuirea termenelor.
3	Pct.1.16	Pct.1.16	Termenul stabilit pentru elaborarea în redacție nouă a legii cu privire la Curtea de Conturi rămîne a fi destul de mare, și în opinia noastră, ar necesita urgentare.	Coruptibilitate Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Revizuirea termenelor.
4	Pct.4.2	Pct.4.2	La pct.4.2 se acordă însăși autorităților publice competența de a evalua riscul de corupție în cadrul propriilor instituții, situație care reduce esențial din eficiența acestei acțiuni preconizate. Considerăm că prevederile respectivei secțiuni	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Cumularea competențelor de a elabora acte, a controla aplicarea lor și de a sancționa	Revizuirea prevederilor.

			urmează a fi concretizate și sub aspectul elaborării unei metodologii de evaluare a riscului de corupție în organele administrației publice. Lipsa unor criterii metodologice, bazate pe cercetări științifice (criminologice) adecvate ar putea determina evaluări diferențiate, uneori eronate.		
5	Pct.5.3	Pct.5.3	Cu excepția procedurii de intervievare pe un eșantion reprezentativ, criteriile concursului "Cel mai onest funcționar public" prevăzut la pct.5.3 sînt dificil de evidențiat: funcționar care nu a primit nici o remunerație; funcționar care a refuzat primirea unor foloase necuvenite; funcționar care a primit și a supraviețuit doar din salariu; funcționar care a informat despre cele mai multe cazuri de corupție ?	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Detalierea prevederilor
6	Pct.7.8	Pct.7.8	Nu se stabilește publicarea declarațiilor integrale despre avere și venituri ale demnitarilor incluși, a rudelor și afinilor de gradul întâi-doi ai acestora, inclusiv în dinamică pe perioada deținerii respectivelor funcții (anual, de la începutul mandatului). Omiterea acestor detalii va conduce la păstrarea situației actuale, cînd declarațiile sînt date publicității selectiv, iar datele despre veniturile și averile rudelor apropiate nu sînt în general cunoscute, în pofida faptului că practica internațională demonstrează că transmiterea valorilor obținute ilicit unor rude este printre schemele frauduloase utilizate frecvent.	Coruptibilitate Lipsa / insuficiența transparenței funcționării autorităților publice	Includerea unor dispoziții mai detaliate.
7	General	General	Planul ar putea include și alte cîteva acțiuni care, în opinia noastră, ar avea o anumită importanță pentru domeniu, determinînd și un impact public major: <ul style="list-style-type: none"> • promovarea și aplicarea adecvată a Legii privind conflictul de interese; • analiza și publicarea informațiilor despre gradul de rudenie (afinitate) în cadrul unor autorități publice (Guvern, parlament, președinție) organe de drept (justiție, Procuratură, MAI, SIS, CCCEC), care desfășoară activitate similară în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale; • sistematizarea periodică a practicii judiciare pe cazuri de corupție în sectorul public și privat, diseminarea acestor informații analizate. 	Alte riscuri Omiterea includerii unor acțiuni mai concrete și adecvate pentru sporirea eficienței în domeniu.	

Concluzii

Implementarea adecvată a Planului de acțiuni poate avea un anumit impact anticorupție, acțiunile propuse fiind în măsură să contribuie la atingerea obiectivelor scontate, a scopurilor stabilite de Strategia națională anticorupție.

